

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 95/2026-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Mgr. Pavlom Balážom, advokátom, Pribinova 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-11C/15/2022 (pôvodne Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 11C/15/2022) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/15/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/15/2022 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.
5. Náhradu trov konania sťažovateľovi **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. decembra 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 3 listiny a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s porušením práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 17844/2021/141 a sp. zn. S-MSSR-009430/2023 a postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-11C/15/2022 (pôvodne okresného súdu v konaní sp. zn. 11C/15/2022). Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, aby mu priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 4 500 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 5. októbra 2020 podal ministerstvu spravodlivosti žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody okrem iného z dôvodu nesprávneho úradného postupu v podobe prietahov v konaní. Žiadosť ministerstvo spravodlivosti vybavilo oznámením z 19. marca 2021, teda až po uplynutí viac ako 5 mesiacov.

3. Dňa 22. marca 2022 podal sťažovateľ žalobu okresnému súdu. K žalobe sa 28. septembra 2022 vyjadrila žalovaná, sťažovateľ podal 24. februára 2023 repliku, na ktorú reagovala žalovaná 19. apríla 2023 duplikou.

4. Následne sťažovateľ podal 27. júla 2023 ministerstvu spravodlivosti druhú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z dôvodu ďalšieho nezákonného rozhodnutia, ktoré bolo vyhlásené za nezákonné po podaní žiadosti 1. Žiadosť 2 vybavilo ministerstvo spravodlivosti oznámením z 18. decembra 2023, teda za obdobie viac než 5 mesiacov.

5. V nadväznosti na vybavenie žiadosti 2 sťažovateľ podal návrh na zmenu žaloby 13. januára 2025, o ktorom mestský súd do dnešného dňa nerozhodol.

6. Ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti mestský súd nevykonal žiadne ďalšie procesné úkony, čo znamená, že mestský súd ani po takmer 12 mesiacoch od návrhu na zmenu žaloby nevykonal žiadny ďalší procesný úkon a po 45 mesiacoch od doručenia žaloby vo veci nerozhodol, hoci mu v tom nebráni žiadna procesná prekážka. Dĺžka konania pred ministerstvom spravodlivosti a naň nadväzujúceho súdneho konania je takmer 56 mesiacov.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 95/2026-13 z 12. februára 2026 ju v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru,

základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 3 listiny a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s porušením práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/15/2022 (pôvodne okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/15/2022) prijal na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Vo zvyšnej časti (v časti smerujúcej proti postupu ministerstva spravodlivosti) ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (v rozsahu prijatia na ďalšie konanie) namieta porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ namieta, že o jeho žalobe nerozhodol mestský súd v primeranej lehote a bez zbytočných prietáhov. Postupom mestského súdu bolo podľa sťažovateľa porušené aj jeho právo na náhradu škody vymedzené v čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny a právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s porušením čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Žaloba sťažovateľa predstavuje bežnú súčasť rozhodovacej agendy súdov (napr. III. ÚS 661/2022, III. ÚS 289/2022), ide o nárok podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). V predmetnej veci išlo o náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci najmä z dôvodu nesprávneho úradného postupu (neprimeraná dĺžka konania).

10. Sťažovateľ nijakým spôsobom neprispel k celkovej dĺžke napadnutého konania, počas celého konania je aktívny a poskytuje potrebnú súčinnosť.

11. Mestský súd v predmetnej veci rozhoduje neprimerane dlho a postupuje tak, že vytvára zbytočné prietahy, keď v napadnutom konaní nevykonal už viac ako 24 mesiacov žiaden úkon nad rámec písomnej časti konania, ktorý by smeroval ku skončeniu veci, čo je sama osebe neprimerane dlhá doba. V napadnutom konaní je mestský súd povinný postupovať s osobitnou starostlivosťou. Dĺžka kompenzačného konania už presahuje dve tretiny dĺžky pôvodného konania, čo ho robí neúčinným prostriedkom nápravy. Konanie pred mestským súdom trvá 45 mesiacov, čo je neprimeraná dĺžka.

12. Podľa tvrdenia sťažovateľa konanie na jednom stupni súdnej sústavy v kompenzačných konaniach má podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) trvať maximálne 18 mesiacov. Aktuálne súdne konanie už takmer trojnásobne presahuje túto dĺžku konania. Dĺžka kompenzačného konania presahuje dve tretiny pôvodného konania, za ktoré sťažovateľ požaduje náhradu (porovnaj nálezh Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 862/2010 z 19. mája 2010), čo robí v zmysle judikatúry ESLP z prostriedku nápravy proti neprimerane dlhému konaniu neúčinný prostriedok nápravy. Došlo preto k zásahu do podstaty

a účelu základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny. Zároveň prostriedok nápravy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nepredstavoval v konkrétnom prípade sťažovateľa účinný prostriedok nápravy vzhľadom na celkovú dĺžku konania, preto zároveň bolo porušené aj právo podľa čl. 13 v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Sťažovateľ pri určení sumy primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal z judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 663/2024).

III.

Vyjadrenia mestského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

14. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a na výzvu ústavného súdu reagovala predsedníčka mestského súdu, ktorá v podaní sp. zn. 1SprV/103/2026 z 8. apríla 2026 vymedzila priebeh napadnutého konania s tým, že sťažovateľ sa žalobou doručenou pôvodne okresnému súdu 23. marca 2022 domáhal proti žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami orgánov verejnej moci a nesprávnym úradným postupom.

15. Dňa 8. júla 2022 súd vyzval sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku za žalobu. Po uhradení súdneho poplatku 12. júla 2022 súd uznesením z 22. augusta 2022 vyzval žalovanú na vyjadrenie k žalobe. Vyjadrenie žalovanej bolo doručené súdu 28. septembra 2022, ktoré následne súd spolu s uznesením z 1. februára 2023 doručoval sťažovateľovi na repliku. Sťažovateľ doručil repliku 27. februára 2023. Uznesením z 24. marca 2023 vyzval súd žalovanú na doručenie dupliky. Žalovaná doručila dupliku 20. apríla 2023 (na základe žiadosti o predĺženie lehoty na podanie dupliky, pozn.), ktorú následne zaslal sťažovateľovi 6. júla 2023 na vedomie. Následne zostal súd nečinný.

16. Podaním doručeným súdu 14. januára 2025 požiadal sťažovateľ o zmenu žaloby. Zákonná sudkyňa uložila 20. februára 2025 pokyn na rozhodnutie o zmene žaloby. Súd rozhodol o zmene žaloby 24. februára 2026. Po právoplatnosti predmetného uznesenia bude vo veci nariadený termín pojednávania.

17. Z uvedeného vyplýva nečinnosť súdu v období od 6. júla 2023 do 24. februára 2026, keď súd nevykonal žiaden procesný úkon, resp. nenariadil pojednávanie. V ostatnom období súd konal plynule a bez zbytočných priet'ahov. Súd si je vedomý celkovej dĺžky napadnutého konania s tým, že vo veci nie je zatiaľ rozhodnuté, spor nepatrí po právnej a skutkovej stránke k zložitejším. K nečinnosti však prispeli objektívne prekážky, a to vysoké množstvo nevybavených reštančných vecí v príslušnom súdnom oddelení. K celkovej dĺžke napadnutého konania prispel aj sťažovateľ z dôvodu návrhu na zmenu žaloby, o ktorom musel súd rozhodnúť. Zo spisu zároveň nevyplýva, že by sťažovateľ urgoval súd v období nečinnosti, resp. že by iným spôsobom prejavil záujem o skoré skončenie veci. Celkovú dĺžku napadnutého konania nepriaznivo ovplyvnila aj implementácia súdnej mapy, prechod agendy z okresného súdu na mestský súd k 1. júnu 2023 a s tým spojené sťahovanie a protokolárne preberanie agendy vo všetkých súdnych oddeleniach.

Predsedníčka mestského súdu pripojila aj vyjadrenie zákonnej sudkyne, z ktorého vyplýva, že celkové trvanie napadnutého konania a nečinnosť mestského súdu boli spôsobené predovšetkým enormnou pracovnou zaťaženosťou (2545 nevybavených vecí) s tým, že nie je v silách zákonnej sudkyne, súdneho tajomníka, vyššieho súdneho úradníka a asistenta sudcu konať bez zbytočných prietahov. K celkovej dĺžke napadnutého konania prispeli vymedzené objektívne okolnosti bez výskytu subjektívnych okolností. Poukázala aj na potrebu reagovať na sťažnosti a ústavné sťažnosti strán sporu a na ďalšiu súvisiacu administratívnu prácu bezprostredne nesúvisiacu s rozhodovacou činnosťou. Zákonná sudkyňa tiež uviedla, že na možnosť vzniku prietahov upozornila už predsedu okresného súdu a taktiež aj predsedníčku mestského súdu.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

18. Zúčastnená osoba sa k ústavnej sťažnosti nevyjadrila.

III.3. Replika sťažovateľa:

19. Sťažovateľ poukázal na to, že mestský súd vo vyjadrení potvrdil nečinnosť v období od júna 2023 do februára 2026, teda v dĺžke 34 mesiacov, a taktiež akceptoval neprimeranú dĺžku napadnutého konania a skutočnosť, že spor nie je právne ani skutkovo zložitý. Nenamietal ani to, že došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 3 listiny a práva podľa čl. 13 ods. 1 v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ide preto o nesporné tvrdenia strán a ústavný súd by mal z týchto nesporných tvrdení vychádzať. Mestský súd ani nenamietol neprimeranosť požadovaného finančného zadostučinenia. Organizačné problémy mestského súdu nie sú dôvodom, ktorý by zbavoval štát zodpovednosti za vznik prietahov v napadnutom konaní. Uvedený problém totiž nemožno prenášať na účastníkov súdneho konania.

20. Nemožno súhlasiť s tvrdením mestského súdu, že sťažovateľ neprejavil záujem o skoré skončenie veci. Sťažovateľ robil všetky úkony v lehotách určených súdom a nebol povinný osobitne vyzývať mestský súd na plnenie zákonných povinností vyplývajúcich z Civilného sporového poriadku. Sťažovateľ predložil návrh na zmenu žaloby, o ktorom mal mestský súd povinnosť konať, čo nerobil viac než 13 mesiacov. Návrh na zmenu žaloby predložil pred začatím dokazovania, a tak základná podmienka na pripustenie zmeny žaloby bola splnená. Ide preto o „*absurdné tvrdenie*“ mestského súdu, že sťažovateľ prispel k celkovej dĺžke konania návrhom na zmenu žaloby. Mestský súd do dnešného dňa nenariadil pojednávanie, pričom mal na to čas aj od decembra 2025, keď sa prvýkrát dozvedel o podaní ústavnej sťažnosti. Uznesenie o zmene žaloby bolo vydané pred dvoma mesiacmi, sťažnosť proti nemu nebola podaná, preto je už právoplatné, preto mestskému súdu nič nebráni nariadiť termín pojednávania. Obrana mestského súdu preto nemôže obstať a možno ju označiť za „*účelovú a alibistickú*“.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

21. V súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní mestského súdu a sťažovateľa, vychádzajúc

tiež z predloženého súdneho spisu, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

22. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich zbytočné prietahy v súdnych konaniach vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

23. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

24. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci ústavný súd vychádzal z toho, že predmetom napadnutého konania je sťažovateľom uplatnený nárok na náhradu škody z titulu nesprávneho úradného postupu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Ústavný súd neidentifikoval prvky skutkovej ani právnej zložitosti veci. Predmetná vec je bežnou súčasťou rozhodovania všeobecných súdov. Z hľadiska významu veci pre sťažovateľa ide o privilegovaný typ konania, keďže kompenzačné konanie proti štátu má osobitný význam pre sťažovateľa, preto súdy k nemu musia pristupovať s osobitnou starostlivosťou. ESLP napr. uviedol, že okrem skutočne priznanej sumy je potrebné venovať osobitnú pozornosť rýchlosti samotného nápravného opatrenia, keďže primeranosť prostriedku nápravy môže byť oslabená neprimeranou dĺžkou jeho trvania (Golha proti Českej republike z 26. 5. 2011, bod 49 a tam citovaná judikatúra).

25. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka napadnutého konania. Ústavný súd nezistil také správanie sťažovateľa, ktoré by prispelo k vzniku zbytočných prietahov v napadnutom konaní. V tomto kontexte neakceptoval obranu mestského súdu, že sťažovateľ neprejavil dostatočný záujem na rýchlom skončení veci tým, že v období jeho nečinnosti neurgoval súd, išlo by totiž primárne o urgenciu na naplnenie zákonnej povinnosti všeobecného súdu. Všeobecný súd má zákonnú povinnosť konať plynulo a bez prietahov, pričom pasivita strany spočívajúca v absencii urgencií nepredstavuje žiadnu prekážku pre všeobecný súd v konaní. Iný prípad by bola taká nevyhnutná súčinnosť strany, ktorá by podmieňovala ďalší postup súdu v konaní. Takúto okolnosť však mestský súd vo svojom vyjadrení nenamietal.

26. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, je postup súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým

konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

27. Konanie v predmetnej veci začalo doručením žaloby 23. marca 2022, aktuálne napadnuté konanie trvá 4 roky. Písomná časť konania prebehla v období júla 2022 až apríla 2023. Účastníci považovali za nespornú skutočnosť, že súd prvej inštancie bol nečinný od 6. júla 2023 do 24. februára 2026, t. j. ide o nečinnosť v rozsahu 2 rokov a 8 mesiacov. Napadnuté konanie sa nachádza v úvodnej fáze, súd prvej inštancie nevykonal doteraz žiadne pojednávanie, a teda ani žiadne kontradiktórne dokazovanie. Postup súdu prvej inštancie sa takto vyznačuje obdobím nečinnosti a celkovým neefektívnym postupom v ústavne neakceptovateľnom rozsahu.

28. Pokiaľ ide o odkaz mestského súdu na veľké množstvo pridelených vecí, ktorý možno vnímať ako obranu mestského súdu, ústavný súd uvedenú situáciu vníma a chápe, ale súčasne poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Rovnako tak uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017). Rovnaký záver vyplýva aj z judikatúry ESĽP, v zmysle ktorej je na členských štátoch, aby organizovali svoje právne systémy takým spôsobom, aby zaručili rozhodnutie o veci v primeranej lehote, preto nadmerné pracovné zaťaženie nemožno vziať do úvahy (porov. Vocaturo proti Taliansku, rozhodnutie z 24. 5. 1991, séria A, č. 206-C, bod 17; Cappello proti Taliansku, rozhodnutie z 27. 2. 1992, séria A, č. 230-F, bod 17; sťažnosť vo veci Bieliński proti Poľsku, č. 48762/19, rozhodnutie z 21. 7. 2022, bod 46).

29. K obrane mestského súdu, že k celkovej dĺžke napadnutého konania prispel aj návrh sťažovateľa na zmenu žaloby, ústavný súd zdôrazňuje, že predsedníčka mestského súdu poukázala len na legitímnu procesnú aktivitu sťažovateľa ako žalobcu, nevymedzovala žiadne obštrukčné úkony zjavne smerujúce k sťaženiu alebo predĺženiu konania. Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania (stranou) nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016, II. ÚS 481/2017). Možno akceptovať aj reakciu sťažovateľa, že k tomuto procesnému úkonu došlo pred tým, ako bolo vykonané akékoľvek dokazovanie. Uvedený procesný úkon sťažovateľa preto v okolnostiach prerokovanej veci neprispel nijako relevantne k predĺženiu napadnutého konania.

30. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že mestský súd bol v napadnutom konaní pri rozhodovaní o právnej veci sťažovateľa nečinný a postupoval neefektívne a nesústreďene

v ústavne neakceptovateľnom rozsahu. Mestský súd teda nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa ako strany napadnutého konania. Postupom mestského súdu (vrátane jeho predchodcu) tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

31. V posudzovanom období v napadnutom konaní konal pôvodne Okresný súd Bratislava I a následne od 1. júna 2023 Mestský súd Bratislava IV. V zmysle § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“) od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava IV. Podľa § 18n ods. 8 písm. d) zákona o sídlach a obvodoch súdov v súvislosti s prechodom výkonu súdnictva podľa odseku 2 prechádzajú od 1. júna 2023 práva a povinnosti vyplývajúce zo štátnozamestnaneckých vzťahov, z pracovnoprávných vzťahov a iných právnych vzťahov zamestnancov zabezpečujúcich jeho výkon a správa majetku štátu, ktorý bol k 31. máju 2023 v správe okresných súdov a ktorý slúži na zabezpečenie výkonu súdnictva podľa odseku 2, v prípade agendy podľa odseku 2 písm. d) z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava IV. Z uvedeného dôvodu sa výroky tohto nálezu vzťahujú výlučne na Mestský súd Bratislava IV, ktorý je zároveň označený ako porušovateľ špecifikovaných práv sťažovateľa, hoci ide o posudzovanie obdobia, keď konal ešte aj Okresný súd Bratislava I.

32. Sťažovateľ ďalej namieta, že v dôsledku zbytočných prietahov v napadnutom konaní bolo zasiahnuté do samotnej podstaty základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 3 listiny s tým, že právny prostriedok nápravy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nebol v dôsledku prietahov účinným prostriedkom nápravy, preto bolo porušené aj jeho právo podľa čl. 13 dohovoru v spojení s porušením práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

33. V zmysle dostupnej judikatúry ESĽP účinný prostriedok nápravy musí mať preventívny účinok (zamedzí ďalšiemu porušovaniu práv), reparačný účinok (dodatočne odškodní či inak napraví dôsledky zásahu do základných práv), musí byť reálne dostupný (keď sťažovateľ má reálnu možnosť ho iniciovať a dosiahnuť ním preskúmanie svojej veci) a konanie o náprave musí prebiehať podľa jasných a predvídateľných pravidiel v primeranej rýchlosti (porovnaj I. ÚS 480/2025 alebo aj Kudľa proti Poľsku z 26. 10. 2000).

34. Ústavný súd sa domnieva, že napadnuté konanie v trvaní 4 rokov nepredstavuje prietah takej intenzity, ktorý by viedol k záveru o zásahu do samej podstaty základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 3 listiny. Uvedené trvanie napadnutého konania zároveň nemá takú intenzitu, aby bolo možné konštatovať, že právny prostriedok nápravy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nie je účinným v prípade sťažovateľa. V tomto kontexte je potrebné zohľadniť aj to, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy smerujúci proti zbytočným

prieťahom v napadnutom konaní, a to aktuálne prerokúvanú ústavnú sťažnosť (porovnaj rozhodnutie ESLP o prípustnosti sťažnosti vo veci Andrášik a ostatní proti Slovenskej republike z 22. 10. 2002, v ktorom ESLP akceptoval ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ako účinný právny prostriedok nápravy). Ústavný súd pri formulovaní týchto svojich právnych záverov prihliadol na svoju judikatúru, v ktorej vymedzil intenzitu zbytočných prieťahov, ktorá vedie k záveru o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ale aj k záveru, že v dôsledku extrémnych prieťahov došlo k odňatiu spravodlivosti, a tým aj k zásahu do samotného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V aktuálne prerokúvanej veci zbytočné prieťahy v takej intenzite nezistil, preto ústavný súd nevyhoviel ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 3 listiny a práva podľa čl. 13 dohovoru v spojení s porušením práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 4 výroku tohto nálezu). Záver o porušení základného práva je právnym záverom, ktorý náleží v konaní o ústavnej sťažnosti ústavnému súdu. Nejde preto o skutkové tvrdenie účastníka, ktoré je nesporným, ak ho protistrana nepoprie. Z tohto dôvodu neprichádzal do úvahy postup, ktorý naznačil sťažovateľ vo svojej replike, t. j. rozhodnutie o tejto časti ústavnej sťažnosti ako o nespornom skutkovom tvrdení.

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

35. V čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie nie je právoplatne skončené. Na tomto základe ústavný súd mestskému súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

36. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

37. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 500 eur.

38. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

39. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech mestského súdu hodnotil predovšetkým celkové trvanie napadnutého konania (4 roky), z ktorého podstatnú časť tvorilo aj obdobie úplnej nečinnosti (2 roky a 8 mesiacov), pričom napadnuté konanie je stále v úvodných fázach konania bez vykonania jediného pojednávania. Napokon v neprospech mestského súdu hodnotil aj privilegovaný predmet napadnutého konania (význam konania pre sťažovateľa), čo vyžadovalo zo strany mestského súdu osobitnú starostlivosť. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia 1 500 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia 1 500 eur oproti

